

MELOO laat onderwijs tot bloei komen!

Peter te Riele

Als jenaplanopleider en onderwijsadviseur heb ik vanaf de zijlijn de ontwikkeling van MELOO (Mijn Eigen Leer- en OntwikkelOmgeving) meegemaakt. Een digitale manier om onderwijs te ontwikkelen en het kind tot bloei te laten komen. Hoewel MELOO niet speciaal voor jenaplanonderwijs is ontwikkeld, sluit het heel goed aan.

Waar komt MELOO vandaan?

MELOO is ontwikkeld vanuit de jenaplanpraktijk door Astrid Timmermans en Tim Smit. Astrid was jarenlang stamgroepleidster op De Pontonnier in Hoorn, en ontwikkelde in haar stamgroep wereldoriëntatie als hart van het onderwijs in de vorm van de *Regenboogwereldkist* (middenbouw) en de *Spectrumbox* (bovenbouw).

Via een eigen bedrijf maakte ze steeds meer scholen enthousiast om het leergebied wereldoriëntatie als speelveld te benutten voor onderzoekend en ontwerpnd leren. Binnen de thematische aanpak worden alle TULE-inhouden (SLO) in een driejaren-cyclus (met een tweejaren-cyclus voor de onderbouw) verdeeld over de bouwen in de vorm van zes samenhangende projecten per jaar. Scholen, leerkrachten en stamgroepleiders kunnen daarin eigen keuzes maken, zonder de doorgaande lijn en alle inhoudsleerlijnen uit het oog te verliezen. Met de thematische cycli kun je vorm geven aan onderwijs in samenhang, waarbij verschillende doelen tegelijkertijd

aan bod komen in afstemming op de interesses en leerbehoeften van kinderen.

Deze procesgerichte benadering vraagt nogal wat van de leerkracht of stamgroepleider. Helemaal als je daarbij ook de brede talentontwikkeling van een kind in beeld wilt brengen. Op zoek naar passende oplossingen gingen Astrid en Tim (partners in het bedrijf Leskracht) aan de slag. Centraal stond de vraag: 'Hoe kunnen we

de administratie voor de leerkracht minimaliseren en toch de zichtbaarheid en aansturing in projectmatig onderwijs optimaliseren?’

Dit onderzoeks- en ontwikkelproces heeft geleid tot MELOO. Dit is een digitale leer- en ontwikkelomgeving die bestaat uit:

- Leerlingregistratiesysteem
- Leerlingvolgsysteem
- Taakregistratie
- Projectmatig werken
- Portfolio
- Informatiebronnen
- Meting sociaal-emotioneel welbevinden

Leerlingvolgsysteem

Lesactiviteiten, taken, opdrachten en prestaties van kinderen zijn gekoppeld aan tussenleerdoelen (TULE/ SLO). MELOO waardeert en synchroniseert de bijbehorende prestaties en vorderingen van kinderen binnen een groeps- en kindoverzicht.

Leerlingregistratiesysteem

Binnen het integrale leerlingregistratiesysteem worden dossiers veilig opgeborgen. De koppeling van het Leerling-RegistratieSysteem met BRON synchroniseert de leerlinginformatie met DUO. Daarmee zijn de leerlinggegevens op orde en wordt voldaan aan de AVG-regelgeving.

Taakregistratie

De leerkracht kan klassikale en zelfstandige opdrachten voor (specifieke) kinderen digitaal klaar zetten. Bij het selecteren van de gewenste leerdoelen verschijnt er een beschrijving van de bijbehorende tussenleerdoelen van de verschillende niveaus. De resultaten van de prestaties worden automatisch geregistreerd op groeps- of kindniveau.

Projectmatig werken

Met behulp van een thematische driejarencyclus selecteert de leerkracht wereldoriënterende doelen. Dat kan ook in combinatie met leerdoelen uit de overige leergebieden en toekomstgerichte vaardigheden. Bijpassende groeps- of individuele activiteiten, inclusief de taakverdeling, worden in een gedeelde projectomgeving uitgewerkt, ingeleverd en/of gekoppeld aan het leerlingvolgsysteem.

Portfolio

Werkstukken en activiteiten van kinderen worden opgeslagen in een portfolio. Met trots kunnen kinderen bijzonderheden, talenten en resultaten delen met anderen en daar feedback op krijgen. Het kind kan terugkijken op eigen werk en selecties maken. Zo ontstaat een chronologisch beeld van de brede ontwikkeling van het kind op allerlei gebied en van verschillend perspectief.

Informatiebronnen

Projecten, lesactiviteiten en opdrachten worden binnen MELOO gekoppeld aan gewenste leerdoelen en leerlijnen van het curriculum. Tegelijkertijd worden de geselecteerde leerdoelen gekoppeld aan informatiebronnen die kinderen, op niveau, kunnen raadplegen. De thematische kennisbanken (linkjes naar teksten, websites, afbeeldingen en filmfragmenten) ondersteunen het kind bij het zelfstandig opzoeken van informatie op internet.

Welbie (meting sociaal-emotioneel welbevinden)

Welbie staat voor welbevinden. Met een (aan)spreekende avatar kunnen kinderen al in de onderbouw zelfstandig vragen beantwoorden op het gebied van welbevinden en sociale veiligheid. Met Welbie beschikt de school over een functionaliteit om het sociaal-emotioneel welzijn op individueel niveau in beeld te brengen van alle leerlingen.

Vanuit de wet op primair onderwijs zijn scholen verplicht om minimaal één keer per jaar te onderzoeken hoe het daarmee staat.

Specifieke mogelijkheden voor jenaplanonderwijs met MELOO

Het jenaplanonderwijs heeft sterke kenmerken waarbij MELOO een goede rol zou kunnen vervullen. Denk aan:

- Projectmatig werken in cycli: aan de hand van thema's kun je het onderwijsaanbod systematisch plannen en aanpassen. De beschrijvingen van de doelen zijn zichtbaar voor de stamgroep en de stamgroepleider en worden automatisch gesynchroniseerd met het LVS. De individuele of groepsgeselecteerde doelen verschijnen op het dashboard van de kinderen inclusief het veelzijdig gefilterde bronnenmateriaal. Deze functionaliteit biedt stamgroepleiders en kinderen de vrijheid om zelf keuzes te maken en richting te geven in/aan het leerproces.
- Werken met weekplan en weektaak: Volop mogelijkheden om gericht/gesloten dan wel open/vrij aan de slag te gaan, waarbij de benodigde bronnen automatisch voorgeselecteerd worden. Kinderen kunnen doelgericht aan de slag.
- MELOO-aansturing maakt het mogelijk om stamgroep- of groeps overstijgend aan het werk te gaan, bijvoorbeeld met een schoolbreed thema.
- Het afbakenen van toegang tot gegevens is goed te regelen, zodat incidentele ondersteuners zoals gastouders of vakleerkrachten een bijdrage kunnen leveren zonder onmiddellijk toegang te hebben tot privacygevoelige gegevens.
- Met MELOO kun je gemakkelijk cursorische onderdelen inpassen in het stamgroepwerk. Met de 'aanpakkers' kun je taken toebedelen, volgen en registreren zonder dat er veel administratie voor nodig is.
- Zowel het rapport, het portfolio en de coachomgeving worden gepersonaliseerd opgebouwd, mede door de inbreng van het kind zelf. Alle werkstukken, waarderings en prestaties blijven over de leerjaren heen zichtbaar.
- Communicatie tussen stamgroepleider(s), kinderen en groepjes gaat gemakkelijk via een afgeschermd en gecontroleerde chatfunctie. Dit versterkt de samenwerking.
- De uiteenlopende verschillen in een stamgroep vormen geen probleem en kunnen juist gebruikt worden om kinderen aan elkaar te koppelen tot samenwerking.
- Met inzet van MELOO krijgt de uniciteit van een kind volop kans, denk aan eigenheid, talent, passie, leer voorkeur en interesses.
- De stamgroepleider komt meer in een coachende en begeleidende rol en de kinderen doen het werk. Zo ontstaat tijd en ruimte om te begeleiden in het proces bijv. door reflectie, prikkeling of uitdaging.

Kritische kanttekeningen

Van dichtbij maakte ik de ontwikkeling mee van MELOO door op verzoek plaats te nemen in een klankbordgroep. Veel van mijn kritische punten zijn verwerkt in de realisatie van MELOO. Het uitgangspunt van MELOO was om de brede talentontwikkeling van kinderen in beeld te brengen, inclusief de prestaties en de waardering. Binnen de klankbordgroep hebben we gezocht naar een vorm waarin een kind zijn/haar trotsmap en portfolio kan opbouwen naast de registratie van de harde meetgegevens. Uiteindelijk is dat omgezet naar een waarderende manier van kijken naar kinderen met veel mogelijkheden voor het geven van constructieve feedback. Een sterk punt is dat stamgroepleiders, binnen de werkomgeving, samen met leerlingen reflecteren. Aanvankelijk dacht ik dat het thuisraken en werken met zo'n digitaal systeem veel training en inwerktijd zou kosten. Maar doordat voor een interface is gekozen die lijkt op Facebook, zal het voor stamgroepleiders én kinderen weinig moeite kosten om in MELOO te werken. Hoewel ik zelf die knalkleuren en vrolijke uitstraling prettig vind, zullen sommige scholen of kinderen die niet fijn vinden. Deze smaakkwestie is eenvoudig opgelost want iedere gebruiker kiest zelf een passende uitstraling, met gebruik van een kleurenpalet en eigen afbeeldingen. MELOO biedt te veel mogelijkheden om in één keer te overzien. Ik denk dat het belangrijk is om gedoseerd in te voeren. Anders verzuip je in de vele functionaliteiten. De bestaande leerlingvolg- en administratiesystemen zijn eenvoudig over te zetten. Daarna begin je bijvoorbeeld eerst met een project- en/of een weektaak. En spelenderwijs breidt zich dat voorzichtig uit naar het portfolio en het realiseren van projectmatig werken.

Samengevat

MELOO brengt de administratietijd terug en maakt het onderwijs efficiënter. Er is niet alleen sprake van een beter zicht op de ontwikkeling van kinderen, maar ook van een handige aansturing. Bovendien krijgt het kind autonomie en zelfkennis, waarbij je als school zelf kunt bepalen in hoeverre ouders mee kunnen kijken. Naar mijn idee is MELOO een krachtig hulpmiddel om wereldoriëntatie het hart van onderwijs te maken. Juist jenaplanscholen zijn gebaat bij deze taakverlichting en het zicht op ontwikkeling waardoor tijd en energie overblijft voor waar het allemaal om draait: het kind en de stamgroep!

Peter te Riele is jenaplanopleider en onderwijsadviseur, via www.advieshulpactie.nl. Hij werkt samen met Het Kan, Leskracht en allerlei andere onderwijsondersteunende partijen.